

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 18. juna.

Borba u Veneciji ide svojim tokom. Vojska general-pukovnika baruna pl. Wurma zadobila je na mnogim mjestima prostor. U opornim borbama njeno južno krilo doprlo je do kanala Fossetta. General-pukovnik nadvojvoda Josip imao je danas uspjeha u predjelu Montelloge. Talijanski su protiv napada propali. U tri borbeno dana zaplijenjena su u tome kraju 73 talijanska topa, medju njima mnogi teškog kalibra. Obostrano Brente neprijatelj je ponovo uzaludno nastupio protiv naših novih položaja. Tako isto su bezuspješni bili engleski napadi južno od Asiaga. Broj se zarobljenih topova na više od 120. Plijen bacala mina i mašinskih pušaka kao i drugog ratnog materijala nije još prebrojen.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva.

Kb. Berlin, 18. juna.

Zapadno bojište:

Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Neprijateljsko je topništvo u pojedinim odsjecima u Flandriji, s obje strane Lyse, te između Arrasa i Alberta, razvilo živahnu djelatnost. Poslije žestokog vatreneog prepada prešao je neprijatelj oko ponoći na napad jugozapadno od Alberta. Odbijen je, ostavivši u našim rukama zarobljenike.

Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Jugozapadno od Noyona i južno od Aisne topnička je djelatnost u večernjim satovima oživjela. Odbijen su neprijateljski djelimični napadi sjeverno od Aisne i sjeverozapadno od Chateau-Thierry-a. Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Izveštaj bugarskog glavnog stožera.

Bba. Sofija, 18. juna.

Macedonsko bojište:

Na mnogim mjestima fronta, naročito zapadno od ohridskog jezera, u zavijutku Crne Reke, zapadno od Dobropolja i južno od Humo obostrano je vatrena djelatnost bila katkad vrlo živahna. U ravni pred našim položajima sjeverno od talinskog jezera uspješne izviđačke borbe. U dolini Vardara živahna obostrana letilička djelatnost.

PODLISTAK

Draga M. Polić, Loznica (Šabac).

Brato.

Prošlo je mnogo godina od toga događaja, mnogo godina, više tužnih i nesretnih nego radosnih i srećnih, ali mi ni jedne nemogoše izglatiti tužnu ispomenu na te dane.

I ako sam bila tada malo i nerazumno dete, ipak mi se taj događaj tako silno upio u moju malu i još ne razvijenu detinju dušu, da ga, i posle tolikih proteklih godina, nisam mogla zaboraviti, niti iz svoga sećanja izglatiti.

A kako bi i mogla?! Evo da ga čujete, pripovedicu vam ga pa sudište i sami da li bi ga i vi mogli tako lako zaboraviti.

Bilo je to krajem meseca juna, kad nas mati diže rano u jutru iz postelje, govoreći nam: „Hajde dečice, ustajte. Što ste se tako uspavali! Na polju je velika svežina posle noćasne kiše, koja je obilno pala i svu prašinu po putu pokupila, pa će biti divota, voziti se. Samo se vi sa oblačenjem požurite, da nas vrućina na putu ne uhvati!“

Mi veselo poskakamo sa postelje, i još se veselije počesmo oblačiti utrkajući se, koje će prvo biti gotovo i žurimo jedno drugo, da se ne lenji, te da se posle radi njega ne bi dugo čekalo. Moram istine radi priznati, da se nikad ni životu nisam tako brzo obukla kao toga nesretnoga jutra, kad će se taj po nas sudbonosni dan tako žalosno završiti.

Nama nije bilo rečeno kuda ćemo ići, a mi se nismo tako mnogo ni ras-

Ofenziva protiv Italije.

Broj se zarobljenika povisio na 30.000. Do sada zaplijenjeno preko 120 topova.

Borba do na nož.

„Mi ne ćemo nikada pristati na mir, koji ne bi zadovoljio sve naše pravedne zahteve!“ Ove riječi zvuče nekako prazno, istrošeno, neukusno, a uzviknuo ih je sa pathosom jedan poslanik iz Friula u talijanskoj komori. Ovakve fraze izricale su se u početku rata, da bi digle i ojačale onaj prvi zanos i oduševljenje naroda. Ali poslije četiri žalosne godine rata, koje su sve pojmove o kulturi oskrnavile i stotinama hiljada ljudskih života pokopale, ovaj ratni krik dolazi nekako nesavremeno, isto onako kao kakva trezvarena riječ što bi smetala u početku bitaka. Jer rat i politika, srodni a ipak obratni pojmovi, jedared će već naći dan zajedničke važnosti. Taj slučaj dolazi onda, kad mač stvori takvu situaciju, koja se više ne može izmijeniti, i oružje samo još ljude može ubijati, ali ne može više razoriti stvoreno djelo. Ovaj trenutak stvorio je tok rata. Diplomate sporazumnih sila trebali bi početi da govore, pošto su vojskovođe središnjih vlasti skoro dovršili svoje zadatke. Protivi se svakom zakonu logike, što Francuska i Engleska traže od pobjedonosne Njemačke prvu riječ za diskusiju o miru. Pobjedilac nema potrebe da nudi mir, ali bi zato bilo već doba, da pobjedjenici počnu moliti za mir. U Francuskoj je raspoloženje naroda valjda i došlo do ove tačke, i tamo nedostaje upravo samo jedan pametniji državnik, koji bi volju naroda pretvorio u djelo. Nego, čini se, da ona ratna buškarala, koja se doma naziva u parlamentarnoj zgradi na Monte Citorio, i koja miris baruta nikada nisu ni osjetila, još nису izgubili svoje bijesno oduševljenje. Svakako da nije teško govoriti za rat — daleko od rova i topovske grmljavine.

Dok se dakle predstavljaju talijanskog naroda još tpe u zanosu, koji je započeo u maju prije tri godine i cijelu zemlju zavio u crno, dotle su se političari zapadnih sila, kao što se zna, sjetili nečega boljega. To dokazuje njihova cijela mirovna ofenziva, upravljena protiv Austro-Ugarske, pri kojoj su spremni, da svog talijanskog saveznika žrtvuju, ako bi time uspjelo, da se Podunavska Monarhija odvoji od njihovih protivnika. Italija bi dakle bolje učinila, da strahuje za svoj politički opstanak, nego što baca u svijet riječi, kojima luška za dalji rat. Jer vjernost Austro-Ugarske prema njemačkom savezniku jeste jedini uzrok, koji privremeno sprječava slom političkog i stvarnog opstanka Italije. A odatle povlači sada Italija svu svoju korist.

Krvave će se poklade skoro svršiti. Poslanici mogu i dalje držati propovijed o ratu i bojevima, ali talijanski narod je već odavna sit, da opasnu igru na frontu nastavi za volju čudi svojih vojskovođa i ludosti svojih poslanika. Talijanski narod žudi za mirom. Ovu činjenicu ne mogu zataškati nikakvi lijepo bojadisani izvještaji štampe, nikakvi patetički govori u talijanskoj komori, ni nikakav junakički epos D'Annunzia. A upravo sve ovo hvalisavo trabunjanje tih narodnih poslanika nije ništa drugo, nego obmanjivanje sa sasvim lažnim činjenicama, u kojima nema ni trunke istine. Austro-ugarska vojska ne šalje se i gvozdenim si udarcima krčji put kroz granicu, gornje-talijanske oblasti leže u ratnom području, a nebrojena vojska žrtvovana je ekspanzivnim protijevima iskrivljene politike. A narod treba pored toga još uvijek da bude oduševljen za rat, koji mu je donio samo tereta, a ni jednu korist! Talijanski narodni predstavnici mogu i dalje objavljivati, da borba treba da se produži, dok ne dođe do noževa; njihove će riječi ostati prazne i zbunjene fraze. Opasnog protivnika ne može više predstavljati zemlja, koju bi bili spremni da žrtvuju čak i njeni saveznici, pa makar to važilo samo za njihove sebične ciljeve.

Odlučni dani na zapadu.

Pripreme za odbranu Parisa.
(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“.)
Zeneva, 18. juna.

S velikom zbiljom čine se pripreme za odbranu Parisa. Postojeći pojas utvrđenja pojačan je još sa jednim sistemom rovova, koji pri mogućem napadu može braniti jedan milijun ljudi. I oni listovi, koji su optimistički raspoređeni, pozivaju sve one, koji svojim poslovima i dužnostima nisu vezani za Paris, da što prije napuste prijestonlcu. „La Victoire“ zahtjeva, da vlasti već sada otprave iz prijestonice žene i djecu. Medjutim se djeca već od nekoliko dana odpravljaju iz prijestonice. Listovi, koji su do prije nekoliko dana zastupali gledište, da se Compiegne ne može izgubiti, sad već pripremaju javnost, da se i Paris može izgubiti.

Engleske nade i — bejzani.

Kb. London, 18. juna.

Thomas, član radničke stranke, izjavio je u jednom govoru u Edinburgu: Kad bi bilo moguće, vojničke napore upotpuniti diplomatskima, onda bi se to moralo učiniti. On je uvjeren, da će

Engleska zbog dobre stvari svoje borbe najposlije triumfirati. Thomas najposlije upozoruje narod, da će dalji razvoj podmornica i aeroplana uvećati strahote rata.

Ostavka srpskog ministra vojnog.

Kb. Paris, 18. juna.

(Havas.) Srpski prijestolonasljednik primio je demisiju ministra vojnog i imenovao Protičea njegovim nasljednikom. Ministar predsjednik Pašić i drugi članovi kabineta otputovali su danas za Krf.

Podmornički rat

NOVA POTAPLJANJA.

Kb. Berlin, 18. juna.

Wolffov ured javlja zvanično: U zatvorenom području oko Engleske potopile su naše podmornice tona 16.000 bruto registrovanih topova neprijateljskog brodskeg prostora.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Odjek propasti „Lusitanije“. Prava istina iskrsna na vidjelo.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“.)

Rotterdam, 18. juna.

U New-Yorku je u sreskom sazeznom sudu bio pretes protiv Cunardove linije, kojom je prilikom to društvo htjelo da postigne ograničenje svoje jamstva za propale ljude i štete prilikom propasti „Lusitanije“. Cunardova linija je parnicu izgubila, jer je svjedocima utvrdjeno, da je na brodu bilo ratnog materijala i da su bile manjkave mjere obazrivosti. Irvin Lippincott je, kao zastupnik oružnog društva Prichester, svjedočio, da je njegovo društvo imalo na „Lusitaniji“ 600 sanduka metaka. Ostali svjedoci su to isto ustvrdili. Ministar Ogten Hammond nije za vrijeme cijelog svog puta vidio pojase za spasavanje niti je bilo kakvih vježbanja s čamcima. Ostali putnici su svjedočili, da mornari nisu bili ni najmanje upućeni u spušavanje spasavajućih čamaca.

Potopljen engleski pomoćni krstaš.

Kb. London, 18. juna.

Zvanično: Jedna torpednača podmornica je 13. juna torpedovala i potopila pomoćni krstaš „Patria“.

Gdje laž ruča, ondje ne večera.
Kb. Stockholm, 18. juna.

„Senska Telegram Byran“ izvija: Engleski poslanik u Stockholmu izdao je communique engleske vlade prema kome su engleski brodovi u aprilu ove godine položili mine u Kattegatu i to u dubini od 135 stopa(?), tako da za obične trgovačke brodove nema opasnosti. Dalje su doznale engleske poruke važ, da je u ratnji podmornica 12—15 mja operisala jedna laka krstarica zapadno od Skagena i očigledno polagala mine. Britanske pomorske vlasti žela naročito konstatovati, da britanske mine nijesu nikada polagane u švedskim vodama.

Švedski brzoplovi ured primjećuje na ovo: Prema zvaničnim konstatacijama, u koje se ne može sumnjati, nadjene su u Kattegatu samo engleske mine. Svi engleski pokušaji za poricanje ne mogu ovu činjenicu izmijeniti.

Vazdušni napad na Paris.

Mnogobrojni požari.

Kb. Berlin, 18. juna.

Wolffov ured javlja: Jedan letaki napad na Paris izazvao je u tvrdjavnom pojasn velike požare, koji su prešli na dijelove grada. Neprijateljski letaki nastavili su svojim bombardovanjem razaranja Soissons.

Vazdušni napad na englesku obalu.

Kb. London, 18. juna.

Zvanično: Jedan neprijateljski aeroplan preletio je danas odmah poslije 12 sati obalu Kenta. Pogodjen od odbranbenih topova, vratio se odmah na more.

Iz talijanske komore.

Debata o austro-ugarskoj ofenzivi.
Kb. Zürich, 17. juna.

U jučešnoj sednici talijanske komore uzelo je riječ samo još malo poslanika. Socijalista Durati izjavio je, da njegova frakcija ne može glasovati za budžetni provizorij, ali on će se uzdržati od svake polemike obzirom na borbu na frontu. Sarna vlada treba da parlament što prije moguće opet sazove. U ostalom sjednica je ispunjena izjavama šestorice ministara i dvojice državnih podtajnika.

Ministar rata iznosi izvještaj talijanskog vojnog vodstva, naglašavajući pri tom odličan moral vojske, što izaziva veoma živahne izjave odobravanja. Državni podtajnik za letaku službu saopštava, da su u borbi sudjelovali i letalice tipa „Caproni“ i „Spa“ kao i baloni. Ministar za narodnu ishranu nada se, zahvaljujući saveznicima, da će se teška vremena preturiti. Državni podtajnik za gradnju brodova uvjerava, da se sa uspjehom radi na tome, kako bi se gubici uslijed podmorničkog potapljanja izravnali novim gradnjama brodova.

Šta li smo ga puta sa zadovoljstvom posmatrali, kad mu čika dinar pokaže, pa ga onda u najdublji vir baci, a on u času strmoglavce skoči i sa dna ga vodenog u zubima iznese, dajući ga opet natrag njemu. Mi, deca, bi tada od veselja ručicama tapšali, ljubeći ga, tepali mu najsladje reči, govoreći mu, da je on najbolji i najlepši pas na svetu i da mu nema ravnja! On bi nas svojim krupnim i pametnim očima gledao, kao da nas razume i od zadovoljstva bi žmirkao na nas, kao da nam je lteo time reći, hvala, za ljubav koju mu mi ukazujemo.

Ali ja se sećam da sam jedan put zbog njega naljutila bratu (tako smo iz milošte zvali našeg čiku).

A evo kako:

Stojimo mi svi na obali a brato nam pokazuje Plutine veštine (tako se pas zvao) i kad on iznese na obalu bačen dinar, ja ga zgrabih pitajući ga u svoj bezazlenosti dečijoj, a rukovodjena velikom ljubavlju koju sam prema brati osećala: „Jeli, Pluto, kad bi brato pao u vodu, ti bi i njega izvukao na obalu, a ne bi dao da se on utopi?“ Još ja nisam dobro ni izgovorila poslednje reči, dok me brato, sav bleđ, zgrabl za rame drmusajući me: „Šta ti to pade na pamet, da ga pitaš?“ viknu na mene oštro, i taj se ceo dan klonio od mene.

Kad ja po običaju dođoh uveče k njemu, da mu poželim laku noć i kroz plač ga počeh moliti, da se na mene više ne ljuti, on me podiže sebi na krilo i ljubeći me zapita: „Jeli, ciganče moje, da ne češ više sa Plutom o budalaštinama razgovarati?“

Ja mu obećah i mir bi zaključen. Zato mati, znajući za sve to, ne malo se začudi kad je on zamoli, da psa zat-

pitivali. Bilo je glavno, da ćemo ići u polje, i da ćemo tamo provesti ceo dan, da ćemo se voziti na kolima i da će biti mnogo slatkih kolača, koje smo mi tako voleli i rado jeli. Nama je i to bilo dosta.

Tek kad sidjismo u dvorište, sada nam rekoše, da ćemo ići u polje, gde se toga dana, a svake godine, drži vašar. Naša se radost poveća, jer ćemo još i u obilgato vašarsko pozorište ići i razne veštine gledati, čemu ćemo se veselo smejati i od srca radovati. Posle, kad nastane zima, i kad se oko peći u dugim zimskim večerima stanemo skupljati, i sami ćemo tada prestavljati, i na taj način prekraćivati duge zimске večeri, isčekujući da proleće grane.

Mi već nismo imali nigde mira, već smo sa nestrpljenjem tapkali oko kola, isčekujući kada će otac odozgo sa prozora narediti momku da pređe. U tom čuismo mater gde začudjeno viknu:

„A kuda ćeš ti braca? zar nećeš i ti sa nama u polje?“ Kad se okrenusmo, videsimo njega, našeg čiku, koga smo mi mnogo voleli, gde u jahačem odelu stoji i čeka da mu momak priveđe njegovu omiljenu zekastu kobulu da uzjaši.

Mi se skunjismo i potčasmo k njemu, gotovi da svi u plač grunemo, što i on ne ide sa nama. Mi nismo mogli ni zamisliti da ćemo taj dan bez njega provesti.

Njemu beše žao, što nam je radost pokvario. Da bi zagladilo malo svoje današnje osustvo, pope me na konja i vodajući ga po dvorištu, pridržavao me je jednom rukom, dok je veselo govorio:

„Šta je, švrće jedne, odmah ste obesili nosiće, što i ja ne klem sa yama!

Ne treba da se žalostite, cigančić moji, kad znate, koliko ja vas volim, i da neću dopustiti da vi ovaj dan bez mene provedete. Ja ću malo da odjašim do ade, da vidim šta se tamo radi, pa dok vi jagnje ispečete i ja ću već kod vas stići. Samo vi mene da uvek tako volite kao što volim i ja vas, i da me nikad, ali nikad ne zaboravite. „Hoćete li?“ I to govoreći skide me sa konja ljubeći me.

Mi mu se obesismo o vrat ljubeći i mi njega, uveravajući ga, da ćemo ga se uvek sećati. Ja sam sa upornošću detinjom tvrdila, da ga neću nikad, ali nikad, zaboraviti.

Moja mati čisto malo ljuta zbog takvog oprastanja sa nama reče mi: „Ti kao da se, braca, na čabu spremaš, pa se bojiš da tamo u svetoj zemlji i ne umreš! Čudo, boga mi da nisi još i testament napisao!“

Kad ona u šali testament pomenu, on se trže, malo poblede, ali mahnuvši rukom po čelu promrmlja kao za se: „Jest boga mi, ja sam na to i zaboravio“, pa malo postaja čuteći.

Kad ga mati sa čudjenjem pogleda, šta on to sebi u nedra mrmlija, on se usili, osmehnu, pa kao zabašurujući dodade: „Ti češ mi, snašo, odelo u moju sobu doneti i neka me sve pripravno čeka, da bi se ja čim stignem presvući mogao, i sada me eto odmah k vama!“

I već htjede da uzjaši na konja, ali se nešto predomisli i vrati se. „Molim te, reče, zatvori mi psa i nemoj ga puštati, da za mnom ide. Danas ga sa sobom neću voditi!“

Ranije se od njega nije ni noću odvajao, a kamo li danju.

To vam je bio za čudo lep pas. Veliki i jak, divno razvijen a odlično dre-

vori. On joj u ime objašnjenja reče, da su ga poslednji put neki ljudi tukli kamenjem.

Ali samo što psa zatvoriše, on se pripe na vrata i tako tužno počeh zavijati, da se srce od žalosti stezalo, a kosa se na glavi dizala u vis. Brata kao malo zastade, onda nas jedno po jedno diže u vis i snažno nas zagrl i poljubi. Onda skoči u sedlo, mater i našoj doviknu „zbogom snašo!“ i oprosti pa u oštrm kasu odjuri, ne osvrnuvši se više ni jedan put, ni na nas, ni na kuću.

Ja ne znam, čega nam je u tome trenutku bilo više žao, ili što brato ode sam a ne htjede sa nama, ili što Pluta onako žalosno cvili. Tek kako tako, ali raspoloženo nas sviju ostavi. Nismo se više obradovali ni kad je otac viknuo momku da preže, ni kad smo se već smeštali u kolima. Svi smo čučali i nehotice slušajući psa, čije zavijanje nikako da prestane. Otac, čim je čuo, da je brato otišao, pa još i psa ostavio, naljutio se, a nešto kao predosećanje neko, počelo nas je gušiti. Naposletku otac reče mater, da psa pusti, pa ako hoće neka ide sa nama a ako neće, on neka ide pa neka ga traži. Zna gde je ada pa neće zavrljati. I mati ode.

Samo što udje u šupu gde je pas zatvoren bio, ona viknu: „Hodite da vidite, kako Pluto plače“. Moj otac, a i mi svi, potčasmo, i imadosmo šta i videti: Pluto čuču na stražnjim nogama, glavu visoko podigao pa zavija na sav glas, dok mu iz očiju kao dva mlaza, teku suze.

Otac pokuša da ga izvede iz šupe napolje, ali se on odupre. Ne htjede ni vode da pije, pa ni hleba da okusi, ne htjede ni mleka ni mesa, ništa, samo zavija da uši proglunu.

Poslije toga uzima riječ ministar predsjed. Orlando i uvjerava, da će o izraženi željama voditi računa. On može naglasiti, da će talijanska vlada ispuniti svaki predlog, koji ide za stvaranjem trajnog mira. Međutim, on se kune, da za to nije bilo prilike, otkad je on na komitulu. Predložio, koje je spomenuto poslanik Matigliano, nje su ništa drugo nego odjeci pangermanske ofenzive za upotpunjenje vojnih operacija u Francuskoj i Italiji. Francuska i Italija morale bi primiti mir, koji bi ih ponižavao, te se ne bi mogao slagati sa dostojanstvom i razumom njihovih naroda. Talijanski vojnici su već jedared pod najtežim pogodbama dali na Pavi otpora, a i danas se divno opiru snažnom neprijatelju. I tako mu se nameće na usta riječ povjerenja i nađe, da će neprijateljski juriti biti za nekoliko dana savladan.

Pošto su sve druge predate interpelacije povučene, primljen je sa 262 glasa protiv 34 ovaj dnevni red: komora obojbrava izjavu vlade i prima zakonsku osnovu o budžetnoj provizoriji. Pošto je ministar predsjednik Orlando izjavio, da se komora ne će sazvati kasnije, nego u septembru i u slučaju izvanrednih okolnosti, sjednica je zaključena.

Odsutni poslanici.

Kb. Zürich, 18. juna.
Talijanski senat je sazvan za 20. o. ma da primi budžetni provizorij. Pri glasanju u jučerašnjoj sjednici komore bilo je odsutno 192 poslanika.

Utisak austro-ugarske ofenzive.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Lugano, 18. juna.
Početak austro-ugarske ofenzive izazvao je u talijanskoj komori jak utisak. U parlamentarnim se krugovima tvrdi, da je komora odlazna još u sjednici od nedjelje, poslije kratke vladine izjave i izvršenog glasanja. Mnogobrojni poslanici su odustali od govora.

Iz Ukrajine.

Eksplozija skladišta granata kod Kijeva.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Stockholm, 18. juna.
Petrogradski brzojavni ured javlja: Kod Kijeva je eksplodiralo skladište granata. Poginulo je 400 lica.

Kb. Kijev, 18. juna.
Njemački poslanik grof Mum izjavio je hetmanu Skoropadskom toplo saučesće cara Wilhelma povodom nesreće od eksplozije. Poslanici Forgach, Mum i bugarski poslanik predali su ministru predsjedniku kao lični prilog svotu od 300 rublja za ublažavanje nevolje rodbine nesrećenih.

Grof Forgach u Odesi.

Kb. Kijev, 18. juna.
12. o. mj. otputovao je austro-ugarski poslanik, grof Forgach u Odesu, da posjeti zapovjednika pristanišnih nadležnosti. 14. juna vratio se opet u Kijev.

Uredjivanje poštansko-brzojavnih i željezničkih veza sa Petrogradom.

Kb. Kijev, 18. juna.
Stručnjak velikoruske mirovne delegacije otputovao je sa nalogom, da odmah dovede u red poštansko-brzojavne i željezničke veze izmedju Petrograda i Kijeva.

Onda otac naredi da ga ostavimo, pa ljut i zabrinut reče nam da sedamo u kola i pogjomo. Ali kako i sa kakvim raspoloženjem, to nikome da ne da bog. Izgledalo nam je, kao da kome na sahranu idemo a nikako u polje na izlet, gde ćemo provesti ceo dan u igri i veselju. Ali tako je to uvek bilo i biće, da čovek nalaže, a bog raspolaze.

Kad smo tamo došli bilo se iskupilo već mnogo sveta. Mi odesdamos pod jednim velikim razgranatim drvetom, prostresmo čilime po travi, porudjamos jastuke i stariji posedaše dok se mi deca razidjismo, trčkarajući od momaka koji su malo u strani jaganjice i prašičice na raznju okretali. Do kola gde su uz muziku igrali momci i devojke. Najviše smo istrčavali na put da vidimo da li nam se brato iz ade vraća? — Ali njega ne beše!

Mi smo od svih posetilaca, koji su tu bili, najdojednije ručali, neprestano isčekujući bratu da dodje, misleći, sad će on, samo što nije stigao. Meni usled neke crne slutnje ni moji omiljeni kolači nisu prijali, ma da je mati tvrdila, da su to oni isti, koje sam ja tako volela. Moja mati, gledajući moj nemir, pogladi me po kosi govoreći mi: „Idi čedo moje, pogledaj, možda ti se brato već vraća“. Ali i u njenim očima ja sam opazila — onu slutnju, slutnju zla, koja je moje malo srce pritiskivala tako jako.

— Što njega nema još, uzviknuvši plačući, — skoro će već i sunce da zadje, a njega nema da dodje. — Mati me utišavaše: pa doći će ludice jedna, valjda čeka da malo prehladi! Ali glas joj je malo podrhtavao a nespokojan i brižan pogled joj se i nehotice otmiao drumu sa koga će se u pomoliti dolaziti — dok se iza zavjutka pokazao kola, koja su u besnom trku jurila knama.

Poslije mira sa Rumunjskom.

Ostavka dvojice ministara.

Kb. Bukurešt, 18. juna.
Prema vijestima iz Jaša odstupili su sa svoga položaja ministar trgovine Meisner i ministar vojni Heju. Oni su kandidati za predsjednika komore, odnosno senata.

Razne brzojavne vijesti.

Njemačko-engleski pregovori o izmjeni ratnih zarobljenika.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)
Rotterdam, 18. juna.

„Het Vaderland“ piše: Njemačko-engleski pregovori u Haagu o izmjeni ratnih zarobljenika napreduju. O pitanju broja došlo je u principu do sporazuma. Sad se prolazi na određivanje pojedinih tačaka. Pregovori se vode na osnovu nedavno stvorenog utanačenja izmedju Njemačke i Francuske. Po ovome bi se imala u domovinu vratiti većina međusobnih ratnih zarobljenika, t. j. časnici i momčad, koji su već odavno u ropstvu, uz garanciju, da neće sudjelovati više u ratu. U ovom slučaju vrši se izmjena u istom odnosu. Časnici, koji su još sposobni za službu, imaju se internirati u jednoj neutralnoj zemlji.

Scheidemann u Holandiji.

Amsterdam, 18. juna.
Potpredsjednik njemačkog Reichstaga Scheidemann prispio je u Holandsku, radi savjetovanja s Troelstrom, vodjom socijalista.

Jedna francuska letilica internirana u Holandiji.

Kb. Amsterdam, 18. juna.
Jedna francuska letilica spustila se u Vlissingenu. Posada je internirana.

Znameniti krajevi u Srbiji*

Njihova istorija.
V.
Šabac i okrug.

Na zapadu je šabačkom okrugu reka Drina granica prema Bosni, na severu od Srema ga rastavlja reka Sava, od istoka ga deli potok Vukodraž od valjevskog okruga a na jugu rečica Žiča i cerski povijarac dele ga od okruga podrinskog. S brda Vlašića, iznad sela Crmiljeva do Vukodraži granica izmedju šabačkog i valjevskog okruga hvata jedan deo gornje Tamnave, a nema nikakve primetne prirodne linije.

Planina nema mnogo u šabačkom okrugu. Upravo Cer jedini zaslužuje to ime. Svi iole visoki breгови samo su njegovi agranci ili izdanci. Cer se diže iznad Lešnice nedaleko od Drine i pruža se na jugoistok do brda Bračunca, tu se spaja s Vlašićem i okreće se na jug te se sastavlja s Medvednikom. Najviši visovi su na Ceru Grad Trojan, vis Kumorovac izmedju manastira Petkovic i Čokešine, pa Grabovac, zatim krajnji deo cerskoga povijarca Vidojevica, što je baš nad Lešnicom, gde se cerska kosa spušta sa svim u drinsku ravninu, Cer je visok 1600 stopa. Mnogi misle, da se cerska Vidojevica vidi s beogradskog Kalemegdana. Varaju se koji misle da je ono Vidojevica što se s Kalemegdana

* Ostavljeno narječje piševo.

vidi. Ono je cerski vis Grabovac, a Vidojevica je mnogo niža, te se zbog toga i ne može viditi s čuvenoga Fičir-bajira iz Beograda.

U ovom je okrugu čuvena ravnica Mačva, koja je najveća u celoj Srbiji. Od petice Vidojevica pa čak do obala savskih, i od Mišara do Drine (10—12 sati) sve je glatka ravan, na kojoj čovek ne zna šta je lepše leti pogledati, ili bogata sela ili napredne useve. U Mačvi, čuvenog od starine sa svoje bele pšenice, zemljoradnja je bila uvek jako razvijena i napredna. Do prvog srpsko-turskog rata (1876.) u Mačvi su bile u životu one prostrane šume i česti lugovi, kojima je sredina bio čuveni i pesmom proslavljeni Kitog. Danas pak tamo nema velikih šumskih prostora, od njih su ostale samo veće ili manje kite grmova, svuda po njoj rasturenih, a krčevina je sva otišla pod plug. Danas je putnik, leti, od Šapca do Drine željan delohoga lada. U Mačvi je zemlja neobično rodna, Mačvanska su sela sva užorena, seoske su kuće mahom lepe i načinjene po ugledu na seoske kuće u Sremu. Tamo se u kućama često vidja i takvih stvari, koje smo naviknuti obično viditi po gradovima, naročito sobni nameštaj, koji se sa svim odvajao od običnog nameštaja po selima u ostaloj Srbiji. Tako isto malo koja kuća da pored drugih kola nema i lepih, lakih kočija. U Mačvi i gornjoj Posavini konj je poglavito tegleća životinja, a volovina se gotovo samo ore, za to je tamo bilo uvek dosta i lepih konja.

Osim prave ravnice Mačve dosta je ravna u ovom okrugu i sva Posavina.

U šabačkom okrugu ima mnogo ostataka od starina i svi ti ostaci imaju svoju zanimljivu istoriju, koju je većinom proslavila narodna pesma, mnogo više, nego li u kome drugom okrugu Srbije. Ni u jednom okrugu Srbije nije za slobodu i opstanka srpskog plemena proliveno toliko krvi, kao u šabačkom okrugu. Koliko nam je moguće mi ćemo to docnije izneti.

Šabački je okrug dao srpskoj istoriji: Pop Luku Lazarevića, Miloša Pocerca, Stojana Čupića — „Zmaj od Noćaja“, Jovana Belova, Srdana Iliju i mnoge druge. On je ostavio na bojnim poljima mnoge sinove svoje, ili gledao kako se oni u ropstvu odvoje. O tome ćemo po Milanu Gj. Miličević u saopštiti ovu neobičnu sudbinu jednog Mačvanina:

„Kad je 1813. godine vezir Derendelija razbio srpsku vojsku na Ravnju, onda je narod iz Mačve nagruo da se prevozi u Srem. Zbog je bio na „Janjiću“, kod razvalina Sibirjanin Janka. Turci udare na zbeg i zarobe jednog mladića po imenu Živka, sina Ivanova Jevca i Janice, iz sela Sališa Noćajskog. Živku je tada bilo 14 godina. Turci ga predaju veziru Derendeliji. Vezir ga poturči i nadene mu ime Feret. Docnije je taj Feret bio neki starešina u Nišu. Otuda je slao jednog Turčina i jednog Srbina u Salaš da razberu, ima li ko živ od roda. Bila mu je ziva sestra, koja mu i ode, s malim detetom, i bila je kod njega u gostima 6 nedelja. On ju je pitao za crkvu u Salašu, za svoje vršnjake, za njive, livade, voćnjake i t. d. S lepim darom je otpustio svoju sestru kući. To je bilo za vreme prve vladavine kneza Miloša. Sve je ovo pričala ta njegova sestra, koja je umrla 1872. godine.“

Šabac. Skoro u dnu Mačve nalazi se njena istočna kapija, Šabac, najglavnije mesto cele gornje Posavine, na desnom bregu Save; varoš je malo dalje od obale, a grad je baš na vodi. Šabac u svemu liči na varoš u Sremu

i računa se kao najlepša varoš u Srbiji posle Beograda, ulice su mu sa svim prave, veoma široke, popločene i čiste, kuće mahom nove i lepe, i ako su skoro sve prizemne. Šabac je dolazio u red najnaprednijih i najugladjenijih varoši u Srbiji, on je okružno mesto, vladarska stolica, u njemu je jedna od najstarijih gimnazija u Srbiji. Prva stajaća vojska, koja je u Srbiji ugledala sveta, ustanovljena je u Šapcu još 1829. g. Te je iste godine, opet u Šapcu, završila i prva srpska vojna muzika. Šabac je bio uvek jako izvozno mesto za svu gornju i donju Posavinu, a kao kulturno, trgovačko i upravno središte onog kraja imao je mnogo življe i razvijenije zanate svih vrsta.

Grad Šabac je zideo sultan Mahmud 1470. godine, da bi ravnicu zaklonio i sačuvalo od napada magjarske vojske. Ime je gradu tome Turčin nazneno Bugjur-Delen, što znači dvoje: onaj koji bude u bok, ili Kupinik, mesto gde kupine rastu.

U srpskim letopisima se Šabac često zove Zaslou. Ali ni ime ni zidovi nisu omeli neprijatelja, nego još 1475. god. Matija Korvin osvojio od Turaka baš u njihovu zaštitu.

Potonju sudbinu Šapca prećićemo čutke; bila je onakva kakva i svega srpskog naroda.

Tek godine 1695. nalazi se u austrijskim vojnim zapisima ovakva beleška: „Godine 1695., u početku oktobra, Grof Gvido Štarenberški osvojio je Šabac, utvrđeno mesto.“ (Die freiwillige Theilnahme der Kroaten und Serben an den vier letzten österr.-türk. Kriegen. — Wien 1854, str. 210).

Godine 1717. bila je na Šapcu krvava bitka izmedju Austrijanaca i Turaka, posle koje ga je požarevački mir predao Austriji.

Godine 1739., u septembru, beogradskim mirom Šabac je vraćen Turcima, pošto su mu najpre porušeni bedemi.

Godine 1788. oteo je od Turaka onda, kad je glavnom opsadnom vojskom austrijskom upravljao lično sam car Josip II. — Ispraćaćemo u nekoliko reči to osvajanje Šapca, u kojoj su borbi Srbi bili u prvim redovima.

20. marta 1788. car Josip II. predje preko Save na Klenku i zapovedi, da se preduzme napad na Šabac. To nije išlo ni lako ni brzo. Pomnju se mesta Bogaz (verovatno ono mesto gde potok Drmača utiče u Savu), odakle je, u carevu prisustvu, gruvano iz topova na grad; Prokopov grob (tog groba, koji se, po pričanju, nalazio u blizini Bogaza, danas nema, ier je Sava to mesto podronila i zaronila), gde je također bila jedna baterija, zatim neko predgrađe Palita (o tome se mestu ništa ne zna, ali ga letopisci pominju i u godini 1806.) — Srpski dobrovoljci, koje je predvodio kapetan Sokolović, prođu u varoš 18. aprila 1788., i spale gornje i donje predgrađe.

Posada turska se sutra dan predala, bilo je 1000 ljudi, njih pošlu u Varadin, a žene i decu isprate u Zvonik. U gradu je nadjeno 17 topova. Car Josip je naredio, da se Šabac posle toga opravi i utvrdi.

I u tako novo utvrđenom Šapcu nalazio se u junu 1788. godine kao komandant grof Branković. (Die freiwillige Theilnahme der Kroaten und Serben an den vier letzten österr.-türk. Kriegen. — Wien 1854, str. 274).

Svištovskim mirom vraćen je Šabac opet u turske ruke.

Šabac je, kao i svako pogranično mesto u Srbiji, zapadalo čas jednim

čas drugima u ruke. Pa tako je bilo i za vreme srpskih ustanaka. Šabac je bio prvi grad koji je Srbima pao u ruke, i to dosta rano, već 20. aprila 1804. Te je godine, povodom grozne pogibe tri Srbina u Šapcu, 7. marta osvahnula srpska vojska pred Šapcom, kojoj su bile starešine Jakov Nenadović i Pop Luka Lazarević. Srbi su odmah počeli topovima tući Šabac i on se doista pod utvrđenim uslovima preda Srbima 20. aprila. Jakov Nenadović udje tog dana u veče u grad, ali su nekoliko Dahijsa i sultanovih odmetnika ranije prešli preko Save i otišli u Bosnu. U Šapcu postane starešina jedan Turčin od starih šabačkih Turaka. Tako je grad ostao u rukama turskim, koji su caru vrno bili, a Srbima prijatelji. Ali kao što je Šabac tada bio brzo osvojen tako je isto brzo bio i izgubljen; krajem 1805. opet dopadne u turske ruke, iz kojih je iščupan posle krvavih borbi ali i slavni pobeda, i to prve 28. maja 1806. na Ali-Aginom Salasu a druge 1. avgusta iste godine na Mišaru. Ova je borba, kojom je upravljao Crni Gjorgje, bila vrlo krvava. Turci 29. jula izašli iz Šapca i iz svojih okopa na Mišar, i svom svojom silom odmah udarili na srpsku vojsku. Dva puta su jurili, ali su uvek bili vraćeni s velikom svojom štetom. Veštom i ujedno drsko izvedenom manevrom Turci budu 1. avgusta pomećeni sa svim razbijeni. U ovim borbama kod Šapca poginuo je junak Janko Katić, a od srpskih starešina u njima su učestvovali: Milan Obrenović, Jakov i prota Nenadović, Stojan Čupić, pop Luka, Marko Katić i dr. — I posle ove pobeđe je Šabac ostao u rukama turskim, ali poraz, započeo na Mišaru, produžavan je i dalje na raznim mestima u Mačvi, naročito u Kitogu, kod Orašca (sadanje selo Sevarice) i kod Dublja.

U prvom polovini decembra 1806. god. dodje u srpski logor na Mišaru zvornički vladika s nekoliko Turaka, da pregovara za Turke u Šapcu, da ih Srbi propuste. U Šapcu je tada bilo oko 1000 Turaka i sedam paša: Sulajman paša, Sinan paša, Čajin paša, Hasan paša banjalučki, Hasan paša srebrnički i Ali paša Vidajić. Pregovaranja su išla sporo, ali na Mišar stigne i po drugi put Crni Gjorgje, i, na Dumači 24. januara 1807. ugovori s četir paša da mu se preda grad Šabac. U subotu 25. januara pre podne Turci izadju iz grada, ostavivši u njemu 9 topova, 9 sanduka baruta i mnogo topovskih tanadi. Tog dana posle podne srpska vojska je ušla u Šabac i smestila se u novim begovim konacima. Turci su ispraćeni u Bosnu. U Šapcu je posle ostalo 1000 ljudi srpske vojske pod komandom Pop Luke Lazarevića.

Od toga doba je Šabac postao glavno mesto svoj vojski, koja je čuvala granicu od Bosne, i središte uprave nahijskoj. U njemu je stanovao magistrat, zastupnik vladike Hadži Melentije, koji je upravljao eparhijom nahijskom.

I ako je varoš bila pogorela, ostao je bio grad, i Šapcu se počeo sreća osmeškivati. Ali dodje nesretna godina 1813., koja svu Srbiju pa i Šabac zavla u crno.

Stupci novinarski nedozvoljavaju, a bilo bi nam i teško da pričamo postupan razvitak ove nesreće. U kratko, srpska vojska se, posle nesrećnog boja na Ravnju, rasprsla kud ko, a Turci zauzmu Šabac...

Ustanak pod knezom Milošem 1815. god. nije mogao otići grad Šabac od Turaka, ali je, ma i posredno, Šabac osećao srećne posledice pobeđe

Leben“. Umro je 4. novembra 1850. godine u svom rodnom mestu kao savjetnik konzistorije. Njegov sin Christof Theodor Schwab napisao je biografiju svoga oca. — 19. juna 1813. godine rodio se u Simbirsku kao sin nekog trgovca slavni ruski romansijer Ivan Aleksandrovič Gončarov. Do svoje dvanaeste godine školovao se na Volgi kod nekog sveštenika, koji je bio otvorio školu na imanju knezova Holskih, pa je zatim poslat u Moskvu, da nastavi školovanje. U Moskvi je 1831. godine stupio na univerzitet, a 1835. godine svršio je filološko-istorijski fakultet. Poslije toga dobio je u Petrogradu službu u ministarstvu finansija. 1852. godine pratio je u svojstvu ličnog sekretara podadmirala grofa E. Putačina na putovanju oko svijeta, čiji je glavni cilj pak bio otvaranje novih trgovačkih veza sa Japanom. Po povratku sa toga putovanja Gončarov je opet primio dužnost u ministarstvu finansija, pa je zatim premešten u glavnu poštansku upravu, gdje je vršio dužnost cenzora sve do 1873. godine. Prije toga (šezdesetih godina) radio je neko vrijeme na uređivanju službenog lista „Sjeverna Pošta“. Od glavnih djela Gončarovijevih pomnjemo na prvom mjestu tri velika romana: „Svako-dnevne priče“, čuveno djelo „Oblomov“ i „Pad“ („Obriv“). Svoje putovanje oko svijeta sa podadmiralom Putačinom opisao je u putopisu „Fregata Palada“. Svoja čuvena četiri eseja: „Literarno veće“, „Milion muka“, „Napomene o Boljinskoj ličnosti“ i „Bolje dočkan nego nikad“ izdao je 1881. godine pod zajedničkim naslovom „Četiri škie“. U svima svojim djelima Gončarov, koji spada u najuglednije pojave svjetsko književnosti dvanaestog stoljeća, prikazuje nam se kao pravi umjetnik na polju pripovjetke; čitalac uživa koliko u ličnim i značajnim karakteristikama, toliko u detaljnoj obradi gra-

diva. Gončarov nam je prikazao do najmanjih sitnica ruski narodni život, duževni, moralni i društveni. Gončarov je umro 27. septembra 1891. godine u Petrogradu. Njegova su djela prevedjena na sve žive evropske jezike. — 19. juna 1867. godine tragično je okončao svoj život meksičanski car Maksimilijan, po rođenju nadvojvoda austrijski (odnosno ugarski princ), brat cara i kralja Franje Josipa I. Prilikom godišnjice njegovog svečanog ulaska u prijestolnicu Meksiko (12. juna 1864. godine) govorili smo već o njegovom dotadanjem životu i radu i o njegovom izboru za meksičanskog cara. Novacarina, raskošna gradjanski ratom od početka je patila od finansijskih kriza, a vladajuća konzervativna stranka, na koju se novi vladar morao osloniti silom okolnosti, ma da je želio učiniti kraj partijskim izjavicama i povratiti zemlji mir i red i suviše je gledala da iskoristi stečenu političku nadmoćnost radi ličnih koristi. Uz to je glavni komandant francuske okupacione vojske, general, docniji maršal Bazaine (1870. godine komandant rajске armije i branilac Metz) i suviše labavo podupirao cara Maksimilijana u radu na saniranju meksičanskih pilika. Na navajljanje Bazaineovo izdao je car 2. oktobra 1865. godine ukaz, kojim se vodja republikanske stranke bivši predjednik general Juarez proglašuje kao buntovnik i izdajnik, koji stoji izvan zakona. Počelo se sa organizacijom carsko meksičanske vojske, ali se ona od početka pokazala nedovoljno pouzdana, pošto je u njoj bilo i lošijih elemenata. Takvi su elementi i stali glave cara Maksimilijana. U toku 1865. godine potisnut je Juarez sa svojim republikanskim trupama do same sjeverne granice Meksika, ali je on ipak oporno nastavljao borbu. Iz Sjedinjenih Država, gdje su vrlo nerado gledali ovo mješanje Evropljana na američkom kontinen-

tu, protivno Monroeovoj doktrini, izdahnog su pomagali Juarezu novcem i municijom. Kada je pak završen veliki gradjanski rat u samim Sjedinjenim Državama uputile su ove Francuskoj ostru notu, kojom su tražili povlačenje francuskih trupa i nemiješanje u unutarnje meksičanske prilike. Ma da ga je baš on sam svojim upornim navajljanjem i bio nagovorio da se primi toga prijestola i ma da mu je bio obećao najizdašniju pomoć, Napoleon III., u najkritičnijem trenutku ostavi cara Maksimilijana njegovoj sudbini i na redi povlačenje francuskih trupa iz Meksika. Uzalud je supruga cara Maksimilijana, carica Charlotta (keć belgijskog kralja Leopolda I.) lično molila Napoleona III., da odustane od te svoje odluke. Kada su pak Francuzi stali savjetovati caru Maksimilijanu, da napusti zemlju, izjavio je ovaj, da će istrajati na položaju, koga se jednom primio, pa makar ga stalo života. Kada su marša 1867. godine Francuzi izašli iz Meksika, zatvorio se car sa svojom vojskom u Queretaro, gdje ga je opsjeo republikanski general Escobedo. Queretaro je hrabro branjen, ali je najzad izdajom pukovnika Lopez a pao šaka republikancima (15. maja), a car je sa svojim generalima zarobljen. Po naredbi generala Juareza stavljen je car Maksimilijan pod prijetki vojni sud, koji ga je osudio na smrt. Na današnji dan, 19. juna 1867. godine strijeljan je car Maksimilijan jednogvremeno sa svojim generalima Miguelom Miramonom i Thomason Mejiom. Na zahtjev austro-ugarske vlade izdali su Meksikanci njegove posmrtno ostatke admiralu Tegethoffu, koji ih je na jednom ratnom brodu prenio u Evropu, pa su 18. januara 1868. godine svećano sahranjeni u kapucinskoj grobnici u Beču, gdje počivaju članovi habsburškog doma.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 19. juna 1792. godine rodio se u Stuttgartu njemački književnik i pjesnik Gustav Schwab. Od njegovih su djela najpoznatija: „Sagen des klassischen Altertums“ i „Schillers

na Dublju i dalje radnje kneza Miloša. Iako su u samom gradu sedili i sudili Turci, opet je varoš Šabac dobila srpsku upravu i napredovala je i rasla tako, da se posle nekoliko godina upravo niko nije ni osećao, da u gradu žive i sude Turci.

Od 1816. do 1831. god. u Šapcu je sedeo Jevrem Obrenović, brat kneza Miloša, kao zapovednik triju nahija: šabačke, valjevske i beogradske. Tu u Šapcu rodio se 13. novembra 1829. njegov sin Miloš, otac kralja Milana I. Za vreme vlade kneza Aleksandra god. 1844., 22. septembra upadoše u Šabac, putem od Klenka čuvane katanice, pod vodstvom Stojana Jovanovića-Cukića, velikog prijatelja doma Obrenovića. To je bio početak tako zvane katarske bune, koju je Vučićeva vojska ugušila.

Godine 1867., 10. aprila pre podne, Turci su sa svim ostavili Šabac i predali ga knezu Mihajlu; po kneževoj naredbi grad je primio od Turaka tog dana pre podne kapetan Lazar Cukić sa svojom četom. — Zub vremena je ronio šabački grad, on se i sad roni, jer nije ni za što, ali je Šabac sam uvek napredovao bolje no ikoga okružna varoš u Srbiji. — U novije doba Šabac je bio ukrašen vrlo lepim državnim i privatnim zgradama.

Dnevne vijesti

Poštanski saobraćaj između Ukrajine i c. i k. posljednjih oblasti.

Izmedju Ukrajine i c. i k. posljednjih oblasti privremeno je dozvoljen poštanski saobraćaj s poštanskim kartama, paketima i nepreporučenim pismima.

Grad i okolica

Danas je srijeda 19. juna, po starom 6. juna. — Rimokatolici: Julijana; pravoslavni: Visarijon, Tekla.

Kinematografi: C. i k. vojno kino u Kralja Milana ulici br. 56 (Koloseum); U 6 sati pos. pod. predstava za vojnike, a u 8:30 sati umeće predstava za časnike uz pratnju garnizonske muzike. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama br. 27 (Paris): U 5 sati poslije podne i u 8 sati umeće predstava za sve.

Beogradski orkestrum u ljetnoj pozornici, bašta "Hotel Takova" na Terazijama. Početak predstave u 8:30 sati umeće. Noćna služba u ljekarnama: Od 16. do uključivo 22. juna 1918. vršice noćnu službu u Beogradu ove ljekarne (apoteke): Michl, Stara Crkvena ul. 8; Kušaković, Knežev spomenik 2; Sekulić, Tavovska ul. 37; ljekarna "Crvenog Krsta" Beogradska ul. 2.

Poziv.

Ona lica, koja su u prošlu nedelju i ponedjeljnik bila pozvana u uredništvo "Beogradskih Novina", umoljavaju se, da svoj dolazak u vlastitom interesu na nekoliko dana odgode, kad će opet kratkim pozivom biti pozvani.

† Čika Pera Petrović.

Iz redova starih beogradskih trgovaca prošle je noći nestalo jednog od najuglednijih i najispravnijih, — umro je tihom smrću u 71. godini života Čika Pera Petrović (firma Petrović & Belović). Pokojnik je vodio svoju trgovinu besprekorno i u dobrim i u zlim vremenima, ali je svojim tačnim i ispravnim trgovačkim radom očuvao sebi častno a svojoj radnji do današnjeg dana besprekoro ime. Svojom predusretljivim ponašanjem prema svakome koji je njegovu uglednu radnju posjetio, i dobrotom svog srca, bio je omiljen i uvažen u svima beogradske krugovima. Neka je laka zemlja i večan pomen dobrote i retkom beogradske trgovcu Čika Peru! — Pogreb je danas u 10 sati prije podne.

Traži se porodica.

Porodica interniranog gradjanina Živka Ilića potrebno je da se javi sudskom dojenju opštine grada Beograda radi izvjesnog saopštenja.

Nov cjenik za prenos drva.

Kr. ug. riječno i pomorsko brodarstvo dioničko društvo javlja, da se od 1. aprila 1912. u snazi postojeći cjenik za brodarski prenos drva evropskog porijekla sa svojim dodatcima 1. jula o. g. stavlja izvan kriještopa. Na mjesto toga cjenika stupa od 1. jula o. g. na snagu "Drugi separadni cjenik", koji znatno sadrži druge odredbe i nove tačke. Taj novi cjenik može se po-

ručiti kod direkcije za 2 krune po komadu.

Preprodaja ulaznica za gostovanje bečke dvorske opere.

Umoljavaju se svi, koji su približili ulaznice za predstave I. serije bečke dvorske opere, da te ulaznice podignu do danas, srijede 19. o. mj. u 6 sati uveče, pošto će inače te približeke biti uništene.

Školska izložba u Topčideru.

C. i k. sirotin dom u Topčideru priredjuje i ove godine školsku izložbu, koja će svojim opsegom, a i izradom biti opsežnija od prošlogodišnje.

Može se ustvrditi, da će svakog prijatelja škole i mladeži zanimati razne školske radnje, modelovanje, stolarski predmeti, sabiranje insekata i bilja, pletenje košara, kao i ekonomski proizvodi iz bašte koju pitomci obraduju i cvijeće što se u domu njeguje.

Izložba će biti u nedjelju 23. juna otvorena i trajati će do uključivo 27. juna.

Pozivlju se sva gospoda časnici, vojni činovnici, podčasnici i momčad sa cijenjenim obiteljima, kao i poštovano gradjanstvo grada Beograda, da izvole posjetiti ovu izložbu malih sirotana.

Dnevni posjet od 8 do 12 prije podne i od 3 do 7 poslije podne. Ulaz besplatan.

Uprava c. i k. sirotnog doma u Topčideru.

Četrdesetodnevni pomen.

Žika Paunović (sekr. pošt. tel. odjel.) s porodicom izvještava prijatelje i rodbinu, da će na dan 20. juna u 10 sati prije podne, na ovd. Novom groblju davati četrdesetodnevni pomen svojoj miloj i neprežaljenoj sestri Desanki-Desi, čin. drž. statistike.

C. i k. vojno kino.

Ljetnje predstave c. i k. vojnog kina svako veče su odlično posjećene. Zanimljivi program, priatne ljetnje večeri s lijepim izgledom na grad i okolinu, odlična glazba, sve to pruža vanredno prijatno uživanje.

Javna prodaja.

Po odluci starateljskog suda izložice se javnoj prodaji zaostavština poč. Koste Milosavljevića na dan 8. jula ove godine u njegovom stanu u Takovskoj ulici broj 2. Prodaja će otpočeti u 9 sati prije podne. Pozivaju se kupci da na ovu prodaju dodju.

Poziv privatnih sopstvenika fišakera.

Takseno-poresko odjeljenje opštine grada Beograda u Kralja Aleksandra ulici broj 7, soba broj 1. otpočelo je da vrši naplatu predviđene takse za stanjanje fišakera na određenim stanicama za ovu godinu.

Pozivaju se svi privatni sopstvenici fišakera, da ovu taksu odmah plate. Taksa iznosi godišnje 12 kruna.

Poziv na pokazivanje pranja rublja pomoću aspirator stroja.

Danas i sutra tačno u 5 sati poslije podne pokazivaće se brzo, tačno, čisto, jeftino, štedljivo i jednostavno djelovanje stroja za pranje rublja pomoću aspiracije vazduha, u vrtu hotela "Mačedonije", Vatrogasna ulica 26, i u vrtu kavane Milana Trandafilovića, Makenzijeva ulica, posljednja stanica tramvajne pruge 1. Cijena jednoga stroja je 60 kruna.

Vijesti iz unutrašnjosti

Nedelja cara i kralja Karla u Palanci.

Pod upravom okružnog zapovjedništva davala se u Palanci velika lijepa vrtina svečanost, koja je odlično uspjela i svojom raznovrsnošću veoma zadovoljila prisutne. Osim austrougarskih garnizonskih izaslanstava iz poledinih mjesta, prisustvovalo je mnogo njemačkih časnika iz Smedereva, Majdan-Peka i Plane. Čista dobrotom otprilike K 20.000.— upotrebiće se u korist fonda cara i kralja Karla za ratnu skrb.

"Junak iz Like" u Bogatiću.

Javljaju nam iz Bogatića: Dne 9. o. mj. došao je poznati nam etičar "Junak iz Like" Marijan Matijević i dao jednu predstavu. Polučio je neočekivan uspjeh. Prisutna publika, koja je

pohrlila sa svih strana, uživala je posmatrajući svaku tačku njegove predstave i oduševljeno pljeskanjem rukama iskazivala osobito priznanje njegovog junaštva i snage. Matijević nadario je našeg gosp. sreskog zapovjednika kao i jednog uglednog gradjana sa komadom gvozdenja savitoga njegovom snagom za spomenu, a ostalo gradjanstvo kao i školsku djecu svojim razglednicama. Matijević je i ovom zgodom predao lijepi iznos u humanitarne ratne svrhe.

Mnjenje o njemačkom "Zeppelinu".

Prije koja dva mjeseca, kada sam još bio u Sandžaku, preletio je jedan njemački "Zeppelin" preko Sandžaka put arbanasčkog fronta. Svjetina se kupila u gomile i počela da gata. Ja sam slučajno prošao kraj ovake jedne grupe ljudi. Kad će jedan stari musliman, sijede brade i poput hodže povezan glave ostalima vrlo ozbiljno: "Vi ne znate ni jedan što je, evo da vam ja kažem. To vam je ona velika riba, što je alah kad je stvorio svijet, stvorio i nju, a sad kako ovi eroplani lete po "Denisu" (more), bacio je jedan almanjski eroplan jednu "bumbu" u "Denisu" (more). Ova "bumba" potrefila baš tu ribu, riba se uplašila, diže se u vazduh i evo sada prorokuje kijamet (propast svijeta)". — Prisutni odobriše starom muslimanu i podjoše svi zajedno da gledaju istinu na Ovcjog Lopatica.

Nesreća zbog otrovnih gljiva.

U Renovi blizu Užica nadjen je izgore devetogodišnji dječak Zdravko Mihajlović u blizini svoje roditeljske kuće. Istragom je utvrđeno, da je dječak brao, na žaru pekao i jeo otrovne pečurke, da mu se od ovoga smučilo i da je onesvjesnut pao u vatru i tako izgorio.

Pabirci

PRAVOSUDJE U NOVOJ KINI.

Jedan Kinez iz pokrajine Kuangtung, oženi se kao kap rose mladom djevojkom, i odvede je u svoje selo. Po kineskim običajima nevjestu smije nekoliko prvih nedjelja ići u posjetu roditeljima, dok se ne svikne na novi dom. Ali mlada je žena tako često odlazila kući svoje majke, da to padne u oči mužu, te jednom podje za njom. Pratio je tako krišom svoju mladu ženu sve do njene roditeljske kuće i — imao je šta vidjeti. Lijepa Janako još s vratnica poleti u naručja jednog mladog čovjeka.

Iznevjereni muž, dosta star čovjek, htjede udaviti nevjernicu. Ali se za nju založi njena majka, dokazujući da je u njihovom selu dopušteno porud vjenčanog muža imati još jednog nevjenčanog i da se, dakle, kod njih nevjerstvo dopušta. Muž ništa ne reče na to, nego odvede ženu kući i zaključa je.

Molila mladića majka zeta i preklinjala ga, da joj pusti čerku, ali ovaj ni opepeliti. Predlagala mu je i razvod braka, jer u novoj Kini razvod braka lako se dobija. Kad se zetu dosadila ova zapomaganja, pusti iz zaključane sobe svoju ženu, iznurenu gladju, i pred majkom je proburazila.

I sudjeno mu je. Osudjen je da svojoj tašti za pretrpljeni jad plati otprilike 50 kruna, a uz to je za čitavu godinu dana prognat iz svog rodnog mjesta.

Tako se sud u novoj Kini. M.

A. Grin:

DAN ODMAZDE

(Nastavak).

Imam važnih razloga, koji me prinudjuju, da gledam da budem potpuno načisto sa svime što se tiče tužnoga kraja mog oca. Hoćete li samnom u moj klub? Tamo možemo mirno razgovarati, koliko nam je volja".

"Ali dragi gospodine, ja sam vam i do sada već rekao sve što znam", začudjeno će pukovnik. "Mogu vam samo ponoviti, da sam u jutru na dan svadbe kupio revolver i poslao ga vašem ocu kući kao poklon i uspomena na minule dane. Šta bih tome još mogao dodati?"

"Možete mnogo što-šta. Vi ste se sa svojim ocem vidjeli... govorili ste s njime..."

Pukovniku je bilo spalo nešto pepela sa cigare, pa ga je brizljivo sa dva prsta otresao sa svoga čistog i urednog odijela.

"Dakle i za to ste saznali", reče Stanhope-u, "mora da ste baš najbriljavnije ispitali tu stvar... u ostalom to je u takvom slučaju sasvim razumljivo".

"A vašom pomoći nadam se, da ću potpuno, do kraja ispitati stvar", uzviknu Stanhope uzbuđeno. "Hoćete li dakle samnom u klub?"

Deering nije bio čovjek, koji će se brzo riješiti na nešto; prije no što će odgovoriti, dugo je razmišljao. Te je večeri bio došao na Markhamov trg sa namjerom, da još jednom posjeti starog galvanoplastičara Stefana Husa. Nije ga bio potpuno zadovoljio razgovor, što su ga njih dvojica imali dva dana prije toga. Ali nije on sada oklijevao zbog toga, što nije bio rad, da se odrekne te namjere. Stanhopeov mu je prijedlog izgledao nezgodan još iz drugog, mnogo važnijeg razloga. Ako bi on pristao na zahtjev mladog Whitea, izišle bi na javnost izvjesne činjenice, za koje je on bio mislio, da nikad niko za njih ne će saznati. S druge strane pak nije smio mladome čovjeku odbiti traženje, koje je u ovom slučaju u svakom pogledu bilo opravdano, a da ne izazove sumnju. Nema sumnje, da Stanhope ne bi mirovao sve dotle, dok mu Deering ne bi dao kakvu god izjavu. Pošto je o svemu tome dugo bio razmišljao, našao je, da je najbolje, da Stanhopeu odmah učini po volji.

"Ako vi to želite", reče on mladome White-u blagin, gotovo očinskim tonom, "sa moje strane tome baš ništa ne stoji na putu".

Za vrijeme vožnje u kolima do kluba ni jedan ni drugi nije ni riječi progovorio; obojica su bili i suviše zanijeti svojim mislima i namjerama. Tek neposredno prije no što će kola stati, Stanhope progovori i reče pukovniku: "Je li biste vi, gospodine pukovniče, imali što protiv, ako bi pri našem razgovoru prisustvovali moj drug Jack Hollister? Ili da li ne biste bili u stanju, da se potpuno iskreno izjasnite, ako bi našem razgovoru prisustvovalo treće lice?"

"Ako želite imati slušalaca", mirno će Deering, "to je vaša stvar. Ja bih vam pak savjetovao, da ovaj naš razgovor ipak bude u četiri oka. Po mome ubjedjenju stvari kao što su ove, o kojima ćemo razgovarati, trebale bi što je moguće manje izlaziti na javnost".

Stanhope se nekoliko trenutaka kolebao, da li da se povede za ovim savjetom ili da li treba da posluša svoje osjećaje. S toga se riješi, da izabere neku sredinu između ovoga dvoga.

"Dobro, gospodine pukovniče", reče, "ako tako mislite, onda da razgovaramo u četiri oka. Ali ja sebi zadržavam pravo, da u toku razgovora pozovem svoga druga, ako bi mi izgledalo potrebno njegovo prisustvo".

"Sasvim kako vam je volja", ravnodušno odgovori Deering.

Pošto su stigli u raskošnu zgradu, u kojoj je bio smješten klub, čiji je član bio Stanhope, mladi White je odmah otišao sa svojim gosiom u zasebnu sobu i naredi jednom od klubskih poslužitelja, da zamoli g. Hollistera, koji se toga časa nalazio u čitaonici, da dodje u susjednu sobu i da malo pričekaja, pošto bi bio rad, da sa njime govori još koju riječ prije no što će otići kući.

Soba, u koju su njih dvojica sada stupili, bila je bogato i luksuzno namještena. Neposredno prema vratima nalazilo se veliko zidno ogledalo, u kojemu su se nehotice obojica ogledali; iz Stanhopeovih crta moglo se raspoznati veliko uzbuđenje, dok je pukovnik bio vrlo blijed.

Sada su njih dvojica stajali bez svjedoča jedan premdrugom.

Stanhope otpoče bez ikakvog naročitog turoda da prelazi na samu stvar:

"Gospodine pukovniče, vi ste se sa stali sa svojim ocem još u jutru na sam dan njegove smrti, i to ste bili u njegovoj sobi za rad — u četiri oka sa njime; nema nikakve sumnje, da ste sa njime ma šta razgovarali".

Imate pravo, imali smo neki kratak razgovor". (Nastaviće se).

Razne vijesti

Topovi kao utočišta.

Kao što se zna, u srednjem vijeku su pravda veoma brzo krojila, naročito za vrijeme rata. Onda se lako moglo desiti, da neko u jutru sa drugovima slatko posuše doručak, a da u podne zbog nekoliko ukradenih para visi na vješalima. Ovim načinom su se štedili sudski troškovi, a bogne i hapsene. Medjutim se često dešavalo i to, da su i nekog nevinog objesili. Zato je bila sreća, što je bilo izvjesnih prepriča, koje su krivicu omogućivale, da bar za neko vrijeme umakne džeklatu i nabavi sredstva za odbranu, ili barem olakšicu. Takva mjesta, kuda su krivici mogli umaknuti, zvala su se utočištima, i bila su u početku na crkvenim oltarima i u zidovima manastijskih ograda. Kad je pronađen barut, onda se došlo do trećeg, veoma čudnovatog utočišta: najbliži prostor oko topova. Mora da je ovo otud nastalo, što je praznovjerno čudjenje davalo novoj vrsti oružja nadprirodan ugled. Momčad i tobdžije imali su znatno prvenstvo pred ostalim ratničkim svijetom. Ako je dakle jednom krivicu pošlo za rukom, da pred svojim gonocima umakne pod jedan top, onda su došli vojnici imali da ga uzmu u zaštitu. Gonoci su se morali vraćati nesvršena posla. Gonjeni je mogao tražiti slobodu, ili je barem tako dobio vremena i razne mogućnosti, da se spase.

Neobičan hirurški slučaj.

Za vrijeme rata od 1870./71. god. transportovao se u Elberfeld sa fronta jednog bavarskog vojnika. Njega je kugla udarila ispod grudni, te je trebalo izvršiti operaciju. Bavarac je bio razvijan brđjanin i trpio je neiskazane bolove, no podnosio ih je strpljivo, po koravajući se svima ljekarskim naredbama. Upravnik, sanitetski savjetnik Piepers, naredi ranjeniku, da četrnaest dana leži neprestano na leđima, ne mijenjajući položaja, da bi se kugla tako pomakla bliže leđima, zbog namjeravane operacije. I odista: poslije dvije nedjelje pokazase se simptom, te počese operaciju sa zasjekom dvaju potrebnih kanala. Kugla se sretno izvadi. Pri razgledanju ove kugle ljekari se začudjeno zgladaše. Metak je išao od ruke do ruke, no odmah su svi bili o tom na čisto, da je to pruska kugla. "Jeste se vi sukobili sa Prusima? Kako ste došli do ove kugle?" zapitaše ljekari. Ranjenik odmahu glavom i odgovori, da su u tom kresu bili samo Bavarci i Francuzi. Onda je neko vrijeme zamišljeno ležao i gledao razrogačenih očiju u začudjene ljekare. Najposlije se dohvati rukom za glavu i reče: "Da, gospodine doktore, čekajte, ja sam dobio jednu kuglu kod Kissingena 1866.! Ta vidjeli ste ožiljak! Možda je to ta pruska kugla". — I tako se stvar objasnila: izvadjena kugla bila je pruska, koja je bila četiri godine u Bavarčevom tijelu. Malo poslije nadjena je i nova, francuska, kugla, koju su ljekari dva dana kasnije i izvadili.

S a l a.

U brzom vozu.

Muž i žena sjede u kępuu. Odjedared poskoči žena kao oparena. — Juh, teško meni! — Sta je? — pita muž. — Moramo odmah da se vratimo kući! — Zašto, za boga? — Pa nismo ostavili hrane ni papagaju ni mački. — O — učini muž — budi spokojna. Mačka će pojesti papagaja.

Paren kašu hladu.

Jedan ljekar, koji se dobro naplaćivao, sretno jednog poznatika na ulici, pa će ga zapitati: — No, kako je dragi moj, kako je? — Ta... ono... znaš... ali košta li to pitanje?

Dopisnica uredništva.

G. I. E. u B. — Ako imate uistinu šta ugodnoga, možete poslati, ali izvorno na uredništvo "Belgraders Nachrichten" — a za "Avalu". Razumije se, priložite i kratak opis, po mogućstvu u njemačkom jeziku. Vaše stvari, upotrebljive za nas, uvrstismo, pa se preporučamo i za buduće. Pozdrav!

Gradjanski sud c. i k. okruž. zapovjedništva, Grn. Milanovac

ENr. 363/8/1917.

Rješenje.

Prema propisu §§. 94. i 95. pravila za nesporna djela, ovim se objavljuje od strane starateljskog sudije c. i k. okružnog suda u Grn. Milanovcu, da su Vojislav Matić i njegova žena Mileva u Grn. Milanovcu preminuli, a iz svoje smrti nisu ostavili testament. Pa kako se ne zna, da li su pokojni Vojislav Matić i njegova žena Mileva imali koga, ko bi zaostavljeno imanje njihovo mogao po zakonu da naslijedi, to starateljski sudija poziva ovim svakoga, ko bi na osnovu prava ili sredstava nasljedstvo tražio, da se za godinu dana, računajući od dana ovog oglasa, javi dolje potpisano sudiji i dokaze o svome pravu podnese, jer ako se do toga vremena ne javi, masa će se razdijeliti onima, koji se za nasljednika jave, te svoje pravo na nasljedstvo dokazuju.

Maseno imanje leži u Grn. Milanovcu i sastoji se iz kućnog gradjista: pokretnosti u vrijednosti od 1000 kruna. Rješenje se ovo izdaje opštini Grn. Milanovca sa naredbom, da ga izloži na vidno mjesto i na tome mjestu ostavi godinu dana. U isto će se vrijeme ovo rješenje štampati tri puta u službenom djelu "Beogradskih Novina", a jedan put u "Službeni Glasnik" c. i k. okružnog zapovjedništva u Grn. Milanovcu.

Gr. Milanovac, 29. aprila 1918.

Sud za gradjanske stvari c. i k. okružnog zapovjedništva u Grn. Milanovcu.

Togány, sudija.

926

Sa najvećim bolom u duši javljamo svojim srodnici i prijateljima, da je naš dobri i nikad neprežaljeni suprug, otac, tast i djeda

† PETAR PETROVIĆ

stari trgovac beogradski

ispustio svoju plemenitu dušu noćas izmedju 17. i 18. o. mj. u svojoj 71. godini starosti.

Opijelo milog nam pokojnika biće 19. ovog mj. u 10 sati prije podne u Sabornoj crkvi.

Stan: Jevremova ulica 63.

Beograd, juna 1918.

Za uvijek ožalošćeni: supruga **Katica**; sin **Kosta**, trgovac i rezervni konjički kapetan; keci **Ružica**; zet **Nikola Belović**, trgovac; unuk **Ratomir** i ostala rodbina.

3763

Javljam srodnici i prijateljima, da ću mojim milim i nikada neprežaljenim sinovima, koji su umrli u Slivni (Bugaraska) od zadobivenih rana

† Stevi

davati trogodišnji, a

† Božidaru-Boži

jednogodišnji parastos u crkvi na Novom groblju u subotu 22. juna u 10³⁰ sati prije podne.

Beograd, Saborna ulica 60. Ožalošćeni: do groba neutješna mati Julka Uček udova; supruga Julka poč. Steve Učeka; braća: **Kosta** i **Milutin**; sestre: **Zorka** Rad. Andjelkovića, **Vukosava** Bajić udova, **Kosara** Svetozara Tošića; tetka **Ljubica** Radivojevića; snajpa **Anka** i ostala rodbina. 37737

CIJENE OGLASIMA:

Omlina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar, retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnici Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI:
PRIMAJU SE: KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar, retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnici Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Petrović: Gramatike (čirilica)
Njemačkog jezika
Francuskog
Engleskog
Talijanskog
Ruskog
svaka K 5-60
Može se dobiti u knjizari
„NAPREDAK“
Beograd,
Kuzaj Mihajlova ul. 9.
1176-VII

Na prodaju veliki, bijeli piscali
uredski stol,
dobro sačuvano
pokušstvo Jedne sobe
i druge stvari od pokušstva.
Vidjeti dnevice od 12—4 sata
u Bitoljskoj ulici 89. 37734-2
Ko ima
ženškog i muškog veša,
čaršava i t. d. na prodaju, a
želi dobiti dobru cijenu, neka
se samo jednom dopisnom
kartom obrati sa tačnom a-
dresom na Birčaninovu ulicu
br. 20. 37714-2
Kupio bih jedan dobro o-
čuvan
Štednjak (šparhet)
srednje veličine, zatim jedan
sobni orman u dobrom stanju.
Ko ima neka ostavi svoja a-
dresu u upravi pod „Špart
1059“. 37740-2
Orman stakleni (pulji)
za radnju, prodaje se. Upitati
Sremska 4, u dvorištu lijevo.
37759-2
Dva klavira
traži za kupnju knjizara „Na-
predak“. 1176-2
Prodaje se više većih i man-
jih sanduka, kao i već
broj boca. Upitati u upravi
lista pod znakom „Boca 1064“.
37761-2

Bravarska radnja
sa cjelokupnim alatom izdaje
se pod kiriju. Za uslove se o-
bratiti podpisatof. Leposava
Saponić, Vidinska 90. 37669-4
Častnik traži
prijetan stan,
sastojeci od sobe i predsoblja
ili od dvije sobe i to za stalno.
Uvjeti: električno osvjetljenje
i čistoća, po mogućnosti upo-
treba vrta. Položaj u blizini
gubernije ili na pruzi Terazije,
Milanova ulica, Miloša Veli-
koga do Nemanjine ulice. Po-
točno predati upravi lista u
točnu oznaku cijene pod 37
from „Stalan stan 1062“.
3775
Stan od dvije sobe
sa namještajem, spavaće sohe
i salona, nov i čist, kao i ku-
hinja, podrum, vešernica, soba
za mladije, sve sa električnim
osvjetljenjem, mala bašta za
uzivanje, dvorište za živinu i
ostale udobnosti u centru va-
roši, izdaje se od 1. jula. Može
se vidjeti od 2—4 sata po
podne u Kapetana Miše ulici
broj 14. 37762-4

Jovanu Premoviću, Geneva,
za Zivovina Šobića, Rue de
Vieux Grenadir Nr. 1:
Molim da me izvestite za dolje
imenovane Lipoliste, koji
se ne javljaju još od decem-
bra 1917:
Ljubomira A. Čupića, iz Li-
polista, komordžija haubičkog
puka moravske divizije. Mati
Stepanija sa ostalima zdrava;
Stanoja R. Čupića, iz Lipo-
lista, obveznik III čete, III ba-
taljona, VI puka, II poziva,
drinske divizije. Zena Jelka i
ostali zdravi;
Dobrosava i Radosava To-
palovića, iz Lipolista, komor-
džija artiljerijskog puka mo-
ravske divizije, pošta 216. Mati
Anđija zdrava.
Takodje vas molim da ka-
žete Dragom, da smo mi svi
zdravi. Od Milorada, Mike i
Danke često imamo vijesti,
neka nam se i on javlja češće.
Drago vole, vas poštuje Dana
M. Radojkovića, Sabac, Ka-
mička ulica 61. 37711-8
Jovanu Premoviću, Geneva.
Milan Kojić, iz Ljubinica, srez
posavski, okrug valjevski, ob-
veznik XVII puka, I poziva
drinske divizije, nestao je na
Gučevu za vrijeme prvog na-
stupanja austrijske vojske.
Molim vas i sve poznanike i
drugove Milanove za izveštaj
ako ko šta o njemu zna. Traži-
ga mati Ljubica Kojić, iz Lu-
binica, srez posavski, okrug
valjevski. 37727-8
Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim, budite tako dobri, pa
me izvestite za moga muža
Jovana Gjordjevića, podna-
rednika telegrafskog odjeljenja
kombinovane divizije drugog
poziva, na koje vam mnogo
blagodarim, jer odavno se nije
javio, pa sam u velikoj brizi i
očajanju sa troje neke djevice.
Mnog vam blagodarim na va-
soj velikoj dobroti Natalija
Gjordjević, Takovska 30, Beo-
grad. 37709-8
Jovanu Premoviću, Geneva,
za Milovana Lazarevića, Že-
neva. Molimo vas, saznajte
jesu li živi i to:
Radojko Ranković, iz Dra-
zeva, dunavska bolnička četa,
divizijsko zavoljšje i poziva;
Milisav Ranković, 4. četa,
3. bataljon, VII puk I poziva,
iz Drazeva;
Radomir Trišić, iz Konatice,
III četa, IV bataljon, VII puk
i poziv, dopuna; i ako su živi,
šta je sa njima i zašto se ne
javljaju. Jovanka Marković i
Stanojka Trišić, iz Konatice,
Umka. 37722-8

Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim izvestite me o mome
sinu Nikoli Todoroviću, bla-
gajniku VI puka drinske divi-
zije, II poziva, jer sam u ve-
likoj brizi za njim. Već mi se
godinu dana nije javio. Una-
prijed blagodarim mati Zivka
Todorović, Sajkaška 2, Beo-
grad. 37710-8
Jovanu Premoviću, Geneva,
za Sretena Božinovića, ekspi-
ditora Hotel Terminusa. Molim
izvestite me, šta je sa Nena-
dom, jer smo čuli, da je u-
mro. Šta je sa mojim ocem
Blagojem? Unaprijed blago-
darim. Mileva Somoyić, sa
djecom, Rafarska ulica 79,
Beograd. 37717-8

Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim izvestite me za moga
muža Tomu Tomića, šofera
autokamionu br. 999. Nije se
javio 8 mjeseci. Ja sam u ve-
likoj brizi za njim. Unaprijed
blagodarim Jelena Tomić, selo
Žarkovo br. 231, Beograd.
37685-8
G. Budimović, Kruševac.
Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim vas da me odmah iz-
vestite o Budimiru Kozicu, iz
Stalaca, posljednji regrut, i
to preko Beogradskih Novina.
Traži ga majka. Vama blago-
darim na dobroti. Kosara Ko-
zić, grad Stalac. B-1294-8

Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim izvestite me za moga
muža Tomu Tomića, šofera
autokamionu br. 999. Nije se
javio 8 mjeseci. Ja sam u ve-
likoj brizi za njim. Unaprijed
blagodarim Jelena Tomić, selo
Žarkovo br. 231, Beograd.
37685-8

G. Budimović, Kruševac.
Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim vas da me odmah iz-
vestite o Budimiru Kozicu, iz
Stalaca, posljednji regrut, i
to preko Beogradskih Novina.
Traži ga majka. Vama blago-
darim na dobroti. Kosara Ko-
zić, grad Stalac. B-1294-8

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA

DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57,
specijalista za vještačke zube
u zlatu i kaučuku po najbo-
ljoj američkoj metodi. Iz-
rada solidna. Materijal najbo-
lje kakvoće. Prima od 8—12
i 2—6 sati po podne. 1045

Dentista F. B. Brill

— Beograd. —
Makedonska ulica broj 6
(do pošte)
„Amerik. specijalista“.

„ZUBE“ vještačke u zlatu i u
kaučuku samo se u mome
ateljeu izdaju po najboljem
originalnom američkom št-
ampetu. Primam od 8—12 i 2—6.
Nedjeljom od 9—11. 1044

Specialist
za liječenje bolesti
vrata, nosa i ušiju.

Ordnira od 1—3 Miloša Po-
cerca ulica 19. 37253-1

Kupovine i prodaje.

Strikaće mašine
sa čarape, kapute, svitere i t. d.
prodaje i kupuje
Milan Tolmačev,
Budimpešta
IV, Szerb-u. 9/11-15.
A 3114-2

Prodajem

1. kuću u Studeničkoj ulici
i gradilište, veliko 500 kva-
dratnih metara;
2. gradilište na Terazijama,
u neposrednoj blizini novoga
dvora, veliko 467 kvadratnih
metara. 15-90 metara lice.

Kupujem

Kuću u ulicama: Visoki De-
čani, Kosovskoj, Jugovićevoj,
Siminoj, Jevremovoj i Jova-
novoj.
I za kupovinu i prodaju ja-
viti se Živjinu M. Simiću, ad-
vokatu, Pivarska br. 23, od
8—9 i od 2—3 sata po podne.
37550-2

Ko ima kuću na prodaju

neka je javi upravi lista pod
znakom „Kuća“ 1053. 37664-2

Dučanski namještaj

sastojeci se iz 4 staklena or-
mana i jedne tegeze na prodaju.
Upitati u Bitoljskoj ul. br. 28.
37665-2

Na prodaju jedan
lijep orman i krevet.

Upitati Vidinska ulica 16.
37674-2

Na prodaju su dva
dobro očuvana jorgana

u Šumadijskoj ulici 29.
37704-2

Klavir Minjon

prodaje se u Studeničkoj ulici
5, kod Milana Berkovića.
37706-2

Na prodaju
jedna teza, i 50 komada fla-
ša. Kralja Milana 57, i sprat.
37730-2

Na prodaju ima nekoliko
pirotskih čilimeva

(2 para pirotskih zavjesa. Mogu
je vidjeti u radnji M. Iv. Živ-
ković i Komp., Knez Mihaj-
lova ulica 30. 37745-2

HOTEL BALKAN kupuje
jedan balet.

Tko ima za prodaju, neka javi
u hotel. 37758-2

Stigla je veća količina
muških slavnih šešira

sa raznim bojama, i prodaje
po vrlo niskoj cijeni radnja
Petar Stanajević, Saborna 19,
37754-2

Štednjak (šparhet)

srednje veličine, zatim jedan
sobni orman u dobrom stanju.
Ko ima neka ostavi svoja a-
dresu u upravi pod „Špart
1059“. 37740-2

Orman stakleni (pulji)

za radnju, prodaje se. Upitati
Sremska 4, u dvorištu lijevo.
37759-2

Dva klavira

traži za kupnju knjizara „Na-
predak“. 1176-2

Prodaje se više većih i man-
jih sanduka, kao i već
broj boca. Upitati u upravi
lista pod znakom „Boca 1064“.

Namještenja.

Trebam 2 sluzavke
za vinograd na Topčiderskom
brdu. Mogu stupiti odmah.
Plata dobra. Mjesto stalno.
Obratiti se administraciji ovoga
lista pod „Sluzavka 1038“.

Žena,

koja zna i kuhati, potrebna je
odmah. Mjesto stalno. Kolar-
zeva ulica 9. 37760-3

Jedna
Inteligentna gospodja,

koja govori i njemački, pri-
mila bi se čuvanja kakve kuće
u Beogradu s tim, da u istoj
ima stan sa dva do tri odje-
ljenja. Upitati u upravi lista
pod znakom „Gospodja 1063“.

Traži se
djevojčica od 15—16 god.

iz dobre kuće da pripomogne
domaćim kućevni posao, a naj-
više da se zabavlja sa dvoje
djecice, koja već idu. Plata,
stan i hrana. Stupiti može od-
mah. Javiti se od 2 i po do
4 sata poslije podne Dani Pa-
jić, Topčiderska 37 gornji sprat.
37667-3

Bolničarka,

koja govori srpski, potrebna
je za njegovanje starog čov-
jeka. Javiti se može u Princ
Evgenijev ulici br. 6. 37708-3

Djevojku

potrebujem odmah za svoju
konditorsku radnju, kao i
ženu za kujuju. Za uslove obra-
titi se konditoraj Svete Jev-
dženjevića, Terazije 34.
37732-3

Prodavačicu

iz boje kuće treba delikatesna
radnja D. G. Pavlovića, Beo-
grad, Knjaza Mihaila ulica 3.
37716-3

Šegrt

iz unutrašnjosti treba delika-
tesna radnja D. G. Pavlovića,
Beograd Knjaza Mihaila ulica
broj 3. 37715-3

Tražim
dobru i čestitu ženu

za sav kućevni posao. Dobra
hrana i velika plata. Javiti se
Obilicev Venac 32 od 11—12
sati prije podne. 37756-3

Stanovi.

Traži se
zasebna kuća
ili stan sa 4—5 soba za jednu
beogradsku porodicu. Javiti u
muzičkoj školi, Zmaja od No-
ćaja 13, (Veliki trg). 37757-4

U villi Milana Tucakovića,

Vojvode Dragomira ulica 1,
(više Botorića vile), izdaje se
stan od 3 sobe.
Za cijenu upitati u istoj kući.
37718-4

Tražim se
stan sa ulice

sa 3 sobe, kuhinjom, ostavom
i drugim prinađežnostima na
zapadnom Vračaru i okolini.
Javiti Smiljančevića ulica 34.
37736-4

Izdaje se u blizini Knez Mi-
hajlova ulice

jedan magacin
za smještaj robe i jedna za-
sebna prazna soba. Upitati u
administraciji pod „Magacin
1058“. 37728-4

Razno.

Tražim
klavir pod kiriju.
Ponude u upravi pod brojem
„Klavir 1036“. 37738-5

Hotel „Balkan“

preporučuje novo otvorenu
kuhinju sa odličnim kostom.
Hladna jela u svako doba.
Cijene umjerene. Hrana i van
hotela. 37725-5

Izgubljen je

mali bijeli Foxterier star dva
mjeseca, bez marke, oko očiju
ima smeđe pjege. Ko ga nadje
i donese na Zeleni Venac broj
21, dobiće vrlo dobru nagradu.
37735-5

Preusiman
erihtrajsku radnju.

Skopljska ulica br. 9 u av-
lijii s leve strane, druga vrata.
Milorad Andreić. 37743-5

Predavanja.

Nastavnica
daje časove iz klavira i pje-
vanja. Prima gospodje i djecu
za učenike. Za adresu upitati
u administraciji pod „Nastav-
nica 995“. 37129-7

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Geneva,
Nikoli Petrcviću, Dr.
Gjoki Jovanoviću i mome
bratu Ljubi Iliću, rezervnom
artiljeriskom kapetanu i kl.
da me izveste šta bude koji
saznao o mojoj kćeri Milici
Todorović sa djecom. Oni se
nalaze u Nil. Osam mjeseci
nemam vijesti od nje. Majka
Jelksaveta Vasić, Kapetan
Mišina ulica 10, Beograd.
37697-8

Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim izvestite me o mome
mužu Jačimu Nikoliću, kom-
ordžiji III čete, IV bata-
ljona, XII dopunskog puka
II poziva šumadijske divi-
zije, jer mi se od avgusta
mjeseca ne javlja. U velikoj
sam brizi. U isto vrijeme iz-
vestite ga, da sam sa Milom
i svima mojima hvala Bogu
zdrava. Neka za nas ne bri-
ne. Unaprijed vam blagodarim
Rada Nikolić, iz Arandje-
lovca. 37713-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
za Arsenala Ilića. Tvoju sliku i
kartu od 13. marta dobih. Ne-
pravdu činiš, kad mi preba-
cuješ, da ti ne pišem svake
nedjelje. Dva puta ti pišem
redovno. Za 8 mjeseci 4 karte
od tebe dobih. Novac sam sve
do marta primila, osim od g.
Jove od avgusta i septembra.
Taj novac ni za 9 mjeseci nije
mogao stići od Zeneve do nas.
Vidi, šta je sa tim, jer treba
drva za zimu. Svi smo zdravi.
Dijetu drž. Jako brinem za to.
Izvesti se preko srpskog po-
slanstva i javi, da li je stigao
u Rim prijatelj Miša Stojano-
vić živ i zdrav. Ljube te tvoja
djeca. Milica G. Conić, Beo-
grad. 37712-8

Jovanu Premoviću, Geneva.
Molim izvestite me, šta je sa
vojnikom Cedomirnom Panteli-
ćem, divizijska konjica, III se-
kadron, I poziv, rodom iz sela
Ljatica, srez posavo-tamnav-
ski. Milutajo Purić, Sabac, Pop
Lukina 57. 37721-8

Obuće

ženske
muške i
dečije.
Sandala, papuče, Ble-
teja, šavra i krama
za obuću.
prodaje na tuče i na par
obućarska radnja Miloša Savića,
Kolarzeva 10,
Beograd. 1107

KAMENOREZACKA RADNJA
GIOVANI BERTOTO

Grobiljanska ul. br. 15.
Ima svoje veliko sto-
varnište raznih nadgrobnih
spomenika, kao i okvira za
grobove od veštačkog ka-
mena. Prima na izradu foto-
grafije na porculanu. Cene
su vrlo umjerene.
Porudžbine prima kako iz Beograda, tako i iz unutraš-
njosti, usluga brza i tačna. Preporučuje svoje veliko sto-
varnište gipsanli ornamenta za fasade.
Teraza Bertoto.

Dugogodišnja agenturska radnja

— WILJEMA WAJSA —
BEOGRAD, Balkanska ulica 18, BEOGRAD.
Pored nabavke svakovrsne robe direktno od fabrika od-
počela je vršiti posredstvo pri kupovini i prodaji svakovrsnih
NEPOKRETNIH IMANJA
kako u Beogradu tako i u unutrašnjosti Srbije.
Osim toga kupujem dobro očuvane pisane mašine i kase.
Za obavještenja obratiti se svakog dana od 12—3 sata po podne.
Umka. 37722-8

1100
RASPORED ZA:

C. i kr. vojni kino
od 19. do 21. juna 1918.
Ratni izvještaji.
Muha. Prirodni snimak.
August se želi ženiti.
Prava srca. Drama u 2 čina.
Vatrena proba. Vesela igra
u 2 čina.
Vajni koncert je od 19. juna 1918.
ponedjeljkom i četvrtkom. Nedjeljom su 4
predstave (u 2, 4, 8 i 8 sati).

C. i kr. građanski kino
od 19. do 21. juna 1918.
Romantički komad iz ugarskog pučkog
života od Martina Garrasa.
Glazba etap. bataljona 409.
— ULAZNICE VAZE KAO PROPUSNICE (PASSIERSCHEIN). —

Sa najvećim bolom u duši javljamo srodnicima, prijateljima i poznanicima,

da je naša kćerka, odnosno sestra
† Milica-Mica
ispustila svoju plemenitu dušu 10. juna u najboljoj doba svoje mladosti (na poro-
đaju) u 25. godini života, a sahranjena 11. juna u čovječkom groblju ostavivši nas,
da za njom vječno tugujemo.
Ovom prilikom izjavljujemo svoju blagodarnost lozovičkom pjevačkom društvu
kao i ostalim građanima obojeg pola, koji svojim mnogobrojnim prisustvom uveli-
čahu sprovod i do vječne je kuće ispratiše.
Lozovik, juna 1918.
Za uvijek ožalošćeni: majka Darinka, sestra Leposava, otac Ilija J. Ranković i
ostala rodbina. 37752

Tužnim srcem i neizmjernim bolom u duši izjavljujem sve
srodnike i prijatelje, da smo za uvijek izgubili našu dragu i ni-
kad neprežaljenu kćer, odnosno sestru
† Radmilu Ž. Ševiću
6. maja o. g. u najljepšem dobu svoga života u 20 god. Veoma
sino zahalni ovd. svešteniku g. V. Popoviću, koji iz počasti
šinodejstvovaše pri opijelu i sprovodu takodje i ovd. pjevačkom
društvu, koje je iz počasti prisustvovalo pogrebu. Izjavljujemo
veliku blagodarnost g-djama: Smilji T. Filipović, Mici Josimo-
vić, Milici Lečić i Kosi Nešović, koje nam se nadjoše pri po-
slijednjem času naše nezaboravljene Mile. Blagodarim ovd.
građanstvu, koje isprati našu dobru Milu do vječne kuće.
Loznica, juna 1918.
Ožalošćeni: nesrećna mati Mica Ž. Ševića, biv. advokata;
brat Petar; sestre; Stanišlava, Evica i Mara.
37719

Našem dragom i neprežal-
jenom
† Ljubomiru Baltiću
pješad. p.-pukovniku
davaćemo polugodišnji pomen
u četvrtak 20. juna u 11 sati
prije podne u Vaznesenskoj
crkvi. Molimo srodnike, prij-
atelje i poznanike za prisustvo.
Beograd, juna 1918. 37702
Ožalošćeni: supruga Zivka, djeca:
Dragica, Miloš, Ljubica i Ljubiša.

Našem milom i nigda neprežaljenom
† Vitomiru Rajiću
višem inžinjeru željezničke direkc. — rez. kapelanu
davaće polugodišnji parastos u četvrtak
20. juna u 10 $\frac{1}{2}$ sati prije podne, u
crkvi svetoga Marka.
Beograd, juna 1918. 37668
Tužni i nesretni: supruga Zorka, otac Luka,
matl Anka, sestre, zetovi, sestrić i sestrićine.

u četvrtak 20. ovog mjeseca u 11 sati
prije podne u crkvi svetog Marka.
Mole se srodnici, prijatelji i znanci,
da izvole prisustvovati ovom pomenu.
Beograd, juna 1918. 37720

Ožalošćena porodica Veljović, ja-
vlja svojim prijateljima i poznanicima,
da će svojoj miloj kćerki i sestri
† Ružici Veljović
nastavnici ženske gimnazije u Beogradu
davati četrdesetodnevni pomen u petak
21. juna o. g. u 11 sati prije podne u
jagodinskoj crkvi.
Jagodina, 18. juna 1918. 37700

Izjavljujemo sve srodnike, prij-
atelje i poznanike, da je naša mila i
dobra mati
† Jelena
udova pok. Ljube Srećkovića, biv. sreskog načelnika
preminula 1. juna ove godine poslije
dužega a teškoga bolovanja.
Valjevo, juna 1918.
Ožalošćene kćeri: 37729
Višnja i Žilka Lj. Srećkovićeve.

Našem dragom i neprežal-
jenom
† Ljubomiru Baltiću
pješad. p.-pukovniku
davaćemo polugodišnji pomen
u četvrtak 20. juna u 11 sati
prije podne u Vaznesenskoj
crkvi. Molimo srodnike, prij-
atelje i poznanike za prisustvo.
Beograd, juna 1918. 37702
Ožalošćeni: supruga Zivka, djeca:
Dragica, Miloš, Ljubica i Ljubiša.

Našem milom i nigda neprežaljenom
† Vitomiru Rajiću
višem inžinjeru željezničke direkc. — rez. kapelanu
davaće polugodišnji parastos u četvrtak
20. juna u 10 $\frac{1}{2}$ sati prije podne, u
crkvi svetoga Marka.
Beograd, juna 1918. 37668
Tužni i nesretni: supruga Zorka, otac Luka,
matl Anka, sestre, zetovi, sestrić i sestrićine.

u četvrtak 20. ovog mjeseca u 11 sati
prije podne u crkvi svetog Marka.
Mole se srodnici, prijatelji i znanci,
da izvole prisustvovati ovom pomenu.
Beograd, juna 1918. 37720

Ožalošćena porodica Veljović, ja-
vlja svojim prijateljima i poznanicima,
da će svojoj miloj kćerki i sestri
† Ružici Veljović
nastavnici ženske gimnazije u Beogradu
davati četrdesetodnevni pomen u petak
21. juna o. g. u 11 sati prije podne u
jagodinskoj crkvi.
Jagodina, 18. juna 1918. 37700

Izjavljujemo sve srodnike, prij-
atelje i poznanike, da je naša mila i
dobra mati
† Jelena
udova pok. Ljube Srećkovića, biv. sreskog načelnika
preminula 1. juna ove godine poslije
dužega a teškoga bolovanja.
Valjevo, juna 1918.
Ožalošćene kćeri: 37729
Višnja i Žilka Lj. Srećkovićeve.

Našem dragom i neprežal-
jenom
† Ljubomiru Baltiću
pješad. p.-pukovniku
davaćemo polugodišnji pomen
u četvrtak 20. juna u 11 sati
prije podne u Vaznesenskoj
crkvi. Molimo srodnike, prij-
atelje i poznanike za prisustvo.
Beograd, juna 1918. 37702
Ožalošćeni: supruga Zivka, djeca:
Dragica, Miloš, Ljubica i Ljubiša.

Našem milom i nigda neprežaljenom
† Vitomiru Rajiću
višem inžinjeru željezničke direkc. — rez. kapelanu
davaće polugodišnji parastos u četvrtak
20. juna u 10 $\frac{1}{2}$ sati prije podne, u
crkvi svetoga Marka.
Beograd, juna 1918. 37668
Tužni i nesretni: supruga Zorka, otac Luka,
matl Anka, sestre, zetovi, sestrić i sestrićine.